

דף סז.

עין משפט א.

י"ד סימן קלד סעיף יב

יח. חומץ יין של עכו"ם שנפל לתוך גריסין רותחין מותרים משום שהם נפגמין אבל לתוך צוננים משביחים ואסורים^ב, אפי' הרתיחן אח"כ וחזרו להיות טעם לפגם אסורות.

הגה: בשמים הבלועים מיין נסך ונתנם לתבשיל אם יש ששים נגד היין הבלוע בהם הכל מותר^ג, אע"ג שהבשמים עשויים לטעם בתבשיל ודבר שעשוי לטעם אינו לו ביטול, כיון שאין האיסור מצד עצמן בטלים בששים.

הגה: אם היין שבבשמים הם לפגם בתבשיל^ד ונתן אותם בתבשיל א"צ אפי' ששים לבטלם והתבשיל מותר.

עין משפט ב.ג.

י"ד סימן קג סעיף ב ג

ב. פגם זה א"צ שיפגום לגמרי שיהיה קץ לאכלו, אלא אפי' פוגם קצת^ה אינו אוסר תערובתו.

ג. י"א דטעם לפגם שמותר דוקא בנתערב איסור מועט עם רוב היתר^ו

ב. ממשנה ע"ז דף ס"ה וכרב יהודה ואתא רבין שם בדף ס"ו.

ג. כמבואר בסוף סי' ק"ה.

ד. אבל אם היה לשבח בתבשיל אע"ג שהיה לפגם בבשמים או בתבלין אסור שהרי עכשיו נותן טעם לשבח בתבשיל כמו בסי' ק"ג סעיף ב' ברמ"א. אבל אם היין נותן טעם לפגם בתבלין וגם בתבשיל התבלין מותרים באכילה, ומותר אפי' לכתחילה ליתנן בתבשיל. וכך הוא בתשובת הרשב"א. ש"ך ס"ק כ"ח.

ה. רש"י שם במשנה מדין קדירה שאינה בת יומה דקרי לה נ"ט לפגם דדוקא נבילה עצמה ילפינן איסורה עד שתפסל מאכילת גר אבל איסור תערובת שהולכין בו אחר נתינת טעם כל שטעמו פוגם התבשיל אפי' בקצת מותר. ב"י בשם הרשב"א והר"ן לדעת רש"י. איסור שנותן טעם לא לפגם ולא לשבח אסור דמ"מ נותן טעם הוא. כ"כ הפר"ח. כף החיים אות ט'.

ו. מהרשב"א, ואז אפי' לא נמחה גוף האיסור בטל ברוב. ש"ך ס"ק ג', ובלבד שאינו מכיר האיסור אבל במכירו גוף האיסור אסור. כף החיים אות י"א.

אבל איסור מרובה ^ז עם מעט היתר אפי' מחצה על מחצה ^ח אין אומרים
נותן טעם לפגם מותר עד שיפגום לגמרי שאינו ראוי למאכל אדם.

ב. ד. אם אין שם ממשו של איסור אלא טעמו בלבד ^ט אפי' האיסור
מרובה וההיתר מועט ^י מותר אם פוגם קצת. ויש מי שחוכך לאסור ^כ
שאם הגדיל האיסור מדתו של היתר עד שהוא משביח בגודל מדתו ממה
שהוא פוגם בהפסד טעמו, אסור עד שיפסל ממאכל אדם.

ב. ה. כל דבר איסור שפוגם תערובתו שמותר ^ל היינו שפוגם מתחילתו ועד
סופו, אבל אם השביח ולבסוף פוגם או פוגם בהתחלה ולבסוף
משביח ^מ אסור.

הגה: י"א אף דהאיסור נ"ט לפגם והמאכל מותר מ"מ הקדירה אסורה ^נ, ואם
בישלו בה תוך מעת לעת תבשיל אחר, שהאיסור הראשון נותן בו טעם

ז. ציר של איסור כגוף האיסור ואינו מותר עד שירבה ההיתר עליו או עד שיפגום לגמרי
שאינו ראוי לגר. טור בשם הרשב"א. ט"ז ס"ק ג'. וש"ך ס"ק ד'.

ח. ובספק אם זה מחצה הוי ספיקא דאורייתא לחומרא. כף החיים אות י"ג.

ט. כגון שנפל איסור גדול לרוטב מועט וזרק האיסור מן הרוטב. ט"ז ס"ק ג'.

י. והוא שנפל האיסור לתוך ההיתר דקמא קמא בטיל, אבל בנפל היתר לתוך האיסור בעינין
רוב בהיתר. כ"כ בחו"ד אות ו'.

כ. י"א אלו הוא הר"ן ב' בתרא דע"ז שסובר שכיון שנהנה בגודל מדתו יותר ממה
שמצטער על פגמו א"כ אפי' גוף האיסור בטל ברוב שבזה מהני פגם קצת כמו שכתב
בתחילת סעיף ב' בכה"ג הר"ן אוסר עד שיפגם לגמרי כנבלה. ט"ז ס"ק ד'. כף החיים אות
ט"ז. ולענין הלכה אם הוא הפ"מ או שעת הדחק יש לסמוך על סברא ראשונה במר"ן
השו"ע ולהתיר. כף החיים אות י"ז.

ל. כך פירוש במה דברים אמורים, וכן פירש הט"ז בס"ק ה', וש"ך ס"ק ו'.

מ. והיינו באכלו אחר שהשביח אבל אכל אותו בעודו פגום מותר. ט"ז ס"ק ה', אבל
הכנה"ג באות ח' על הב"י כתב לאסור גם בעודו פגום כיון שסופו להשביח ובהפ"מ
או שעת הדחק יש להקל. כף החיים אות י"ט.

אם הדבר ספק אם השביח או פוגם הולכים להחמיר ומשערין בששים. מרי"ו.

ואם זה מין במינו ויש ודאי רוב היתר דמדאורייתא בטל ברוב בספיקו הולכים להקל. כ"כ
הפר"ח באות ח'.

ומ"מ אם הספק הוא מחמת אי ידיעה אם הדבר הזה פוגם או משביח לא הוי ספק. כף
החיים אות כ'.

נ. ואפי' לבשל בה תבשיל שהאיסור שבלעה נותן בה טעם לפגם ג"כ אסור לכתחילה אטו
נותן טעם לשבח אך יש חולקים ומתירין גם לכתחילה בזה. כף החיים אות כ"א.

לשבח נאסר התבשיל ^ס השני אם לא היה בו ששים נגד האיסור הראשון ^ע.

ג. ו. אפי' אם אין כח באיסור לבדו לפגום, אלא בסיוע דבר אחר ^פ כמו מלח שבקדרה ג"כ מותר.

דף סז:

עין משפט א. יו"ד סימן קג סעיף א

א. כל דבר שטעמו פגום ^צ אינו אוסר תערובתו ^ק, ואפי' אין טעמו פגום מחמת עצמו, אלא פוגם תערובתו, מותר.

הגה: דברים החשובים כבריה אם אינם פגומים בעצמן ^ר אע"פ שפוגמין התבשיל אינן בטלים ^ש אפי' באלף.

ס. דהוי כדבר שתחילתו פוגם ולבסוף משביח דאסור. ש"ך ס"ק ח'.
ע. אבל לא צריך ששים נגד כל הבלוע בקדירה כיון שלא היה פגום לא נעשה כל הבלוע נבלה. ש"ך ס"ק ט'.

וא"צ ששים נגד כל האיסור אלא לפי החשבון שהרי גם במאכל הראשון נשאר חלק מן האיסור אבל יש אומרים דבעינן ששים נגד כל האיסור ואפשר דבהפסד מרובה או שעת הדחק יש לסמוך על המקילין לשער לפי החשבון יחסית. כף החיים אות כ"ה.
פ. מימרא דריש לקיש שם בדף ס"ח. וה"ה באם לא היה מלח או תבלין כראוי האיסור פוגם, ואם היה שם מלח או תבלין כראוי לא היה פוגם ג"כ מותר כיון שעכשיו הוא פוגם. ש"ך ס"ק י"ב.

ואסור לתת מלח או תבלין שיגרמו שהאיסור יתן טעם לפגם עי"ז, משום דהו"ל השביח לפני נתינת המלח ולבסוף פוגם דאסור. כמו בסעיף ב'.

צ. ממשנה ע"ז דף ס"ה ויליף לה בגמ' שם בדף ס"ח מ' "לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך" וכו'... נבלה הראויה לגר קרויה נבלה. ב"י. ט"ז ס"ק א'. ואפי' משובח מהתחלה ואח"כ נפגם, מותר. כ"כ הרא"ש בפ' אין מעמידין והסכמת כל הפוסקים. ב"י.

ק. ואפי' בבשר וחלב ג"כ בטעם פגום מותר. הרמב"ם בפ' ט"ו ממ"א הלכה ל'. וכך מוכח מהשו"ע משלא חילק בין בשר בחלב לשאר איסורין ודלא כהפליתי בסי' פ"ז אות ט"ו דאוסר בבשר בחלב, ודחו דברי הפליתי מהרמב"ם הנ"ל. כף החיים אות ג'.

ר. דכשהם בעצמם פגומים וסרוחים בטיל חשיבותם ואפי' אין מכירין אותם גם גופן בטל ברוב בעלמא ואין כאן טעם האיסור דכבר האיסור מוסרח והוי כאין כאן ממשות איסור אלא טעם לחוד, אבל אם הם בעצמם מושבחים אע"פ שנותנים טעם לפגם במאכל זה גופו לא בטיל אפי' באלף כיון שהוא בריה והוי הכל כגוף האיסור בלא תערובת. ט"ז ס"ק ב'.

ש. ואם אפשר להוציא הבריה התבשיל מותר כיון שהוא נפגם. מיהו העכברים והיתושים והשקצים ורמשים הגם שיש להם טעם פגום ומאוס אינם בטלים ודוקא בנסרחו ולא

עין משפט ב.

יר"ד פימן קג סעיף ה

ה. ח. כל סיר שאינו בן יומו^ה טעמו לפגם ואינו אוסר, ומחשבים מעת לעת מזמן שנתבשל בה האיסור^א, ואם בישל^ב בו כשאינו בן יומו התבשיל מותר דהוי נותן טעם לפגם, ובלבד שהסיר יהיה מודח^ג שלא יהיה בו שום ממשות שומן דאם לא כן הרי היא כחתיכת איסור שלא נפגמה.

ויש מתירין^ד אפי' בישל בה לפני שהדיחה.

הגה: ואם יש ששים^ה נגד מה שדבוק בו לכו"ע מותר, מאחר שהסיר אינו בן יומו והכי נהוג.

כשהם פגומים מצד עצמם ודלא כמו שחולק בזה. כף החיים אות ה'. ועיין בסי' ק"א ובכף החיים אות ל"ב, מיהו גם עכברים וכיוצא כמו זכובים שהם פגומים מצד עצמם מעיקרא אם נסרחו אח"כ ואינם ראויים למאכל אדם בטלים גם הם ברוב אם נתערבו וכ"מ במ"מ בפ"ב ממ"א הלכה כ"א ודלא כהפ"ח שאוסר בזה.

איסור שאינו ראוי למאכל כיון שנסרח אסור לאכלו בעין כדין נ"ט לפגם שאסור לכתחילה ודלא כהפ"ח שמתיר אף לכתחילה. כף החיים אות ז'.

ת. עיין בסי' צ"ג סעיף א'. ממסקנת הגמ' דף ע"ה.

א. טור בסי' קכ"א בשם ר"י והרא"ש והג"א בשם הרשב"א.

ב. היינו בדיעבד אבל לכתחילה אסור לבשל בה גם אם אינה בת יומה ואפי' באיסור דרבנן, ואפי' בכלי חרס שאין לו תקנה בהגעלה אסור לבשל בו לכתחילה. כף החיים אות מ"א.

ג. וסתם סיר שנתבשל בו אמרינן שהיו נקיים, וא"כ רק בידוע שלא היו נקיים בבירור. ש"ך ס"ק ט"ו.

ד. דס"ל דממשות על פני הכלי נפגם אחרי מעת לעת, והעיקר כדעה ראשונה כאן, וכך פסק בסי' קכ"ב סעיף ג'. ט"ז ס"ק ח'. ואפי' בהפסד מרובה הולכים אחרי דעה ראשונה לאסור בממשות, והכי נהוג. כף החיים אות מ"ג.

ה. ודלא כמהרש"ל שמחמיר גם ביש ששים.